

Óli Jacobsen

Lilly á Lava:

VÆTTRARNIR SKULDU
IKKI SKALAST

Lilly minnist, hvussu tað var undir krígunum, eisini tá ið Caroline Thorden var bumbað

2. partur

Lilly á Lava, ættað av Landavegnum, og sum nú býr í Canada, heldur fram við síni frásøgn.

Barnagarður hjá nonnunum – ikki væl dámt av øllum

Fyrst eg minnist byrjaðu nakrar nunnur ein barnagarð í húsinum hjá Klett í Bringsnagøtu. Har fór eg at ganga. Ein systir, Theodulfa, var so fitt. Ein dag, Klett, sum var slaktari, hevði ein hvítan oksa í garðinum, lyfti hon meg upp í vindeyga at síggja hann.

Omma fekk ongantíð at vita, at eg gekk í katólskum barnagarði. Hon hevði verið í øðini.

Vit børn gingu við sunnudagsbløðum (Hetta hevur helst verið Naade og Sandhed frá Ebenezer). Ein vinmaður mín og eg gingu niðan eftir Grønlandsvegnum og komu til eini hús, har konan í húsinum ikki vildi hava baptistablaðið, so vit blakaðu tað inn til hennara. So runnu vit avstað, áðrenn hon kundi rópa eftir okkum. Vit skuldu yvir um Mattalág. Eg var í rótuskóm og galosjum, men vinmaður mín var í gummistivlum. So bar hann meg yvir um ána.

Vit fingi viðhvørt grunningshøvd, sum vóru ræsaði, og tey smakkaðu frálíka væl, serliga lippan.

Mamma legði altíð hvítt toy á blik uppi í geilini. Tá vit fóru í feriu norður eftir við mjólkarbátunum, sóu vit fleiri staðni hvít klæði, sum lógu á blik.

Nýggjársbál við tjørutunnu

Tá ið eg var barn, var vanligt nýggjársaftan at brenna bál. Babba hevði altíð eitt bál á

Grannalagið hjá Lilly í 1906. Hetta er har Grims Kambansgøta, Sigmundargøta og Landavegur koma saman.

einum kletti høgt uppi á trøðni. Babba hevði ein vin, sum hevði handil. Hann goymdi hvørt ár eina tóma tjørutunnu til hansara. Sum eg helt tað vera hugnaligt har uppi frá at síggja lampuljós í øllum húsunum niðan eftir Landavegnum.

Øll køksvindeygu vendu út móti vegnum. Húsini vóru hjá Albin, Sámal, Gigg, frú Restorff, teimum í Hvannasundi, Dalastovu og Dávastovu. Vit kundu eisini síggja onnur bál yviri við Strond.

Mamma bakaði altíð sandkaku til nýggjársaftan. Tá bálið var brent niður, fóru vit inn og fingi sandkøku og kakao.

Summar tíðir, tá lestur var lisin í kirkjuni, tí prestur var á bygd, las babba lesturin heima sunnudag seinnaftan. Vinir og nábúgvar komu inn at hoyra. Sálmar vóru sungnir, og mamma hevði kaffiborð til reiðar, tá vit vóru liðug. Tað var so hugnaligt.

Kríggið broytti nóg

Tá ið kríggið kom var nóg broytt. Vit skótar høvdu verið á legu í Kirkjubø. Tá vit gingu heim eftir Landavegnum og

komu til Mattalág, sótu soldatar á bonkinum har. Teir vóru eisini at síggja í næstan øllum gøtum í Havn.

Finska skipið, Caroline Thorden, lá úti á redini. Eitt týskt flogfar bumbaði skipið. Eldur kom í skipið, og tað lá og gløddi í fleiri dagar og var ov heitt at flyta. Vit fóru um kvøldið upp á kvistin og hugdu at brennandi skipinum.

Tá ið Caroline Thorden var kólnað, varð hon sleipað inn í Sundalagið.

Við so nógvu soldátum í Havn heitti Ellen, kona bretska konsulin Valdemar Lützen, á heim, har tey tosaðu enskt, um at bjóða soldátum heim leygarkvøld. Okkara heim var eitt av teimum. Babba tosaði enskt og eitt sindur av týskum. Hann hevði havt ein týskan pennavinn, tá ið hann var ungur. Vit onnur lærdu at tosa gott enskt.

Tá eg kom til Canada í 1959 og fór at arbeiða sum sjúkrasystir á tí størsta hospitalinum í British Columbia, The Vancouver General Hospital, spurdi eingilskir læknar meg, hvar í Englandi eg kom frá!

Eini hús úti í Mattalág kallaðust Bines Kilde. Tey høvdu garð allan veginuttan um og eina stóra trøð. Ein kelda rann mitt ígjøgnum trønna. Ein lítill brúgv var yvir um. Vit børn sníktu okkum inn í garðin, tí har var so hugnaligt.

Við síðuna av Bines Kilde vóru eini hús, ið vóru kallað í Kina. Ein maður í húsinum hevði fullskegg, ein annar roykti pípu.

Mær dámdi altíð so væl musikk. Ein dagin, eg var um fimm ára gomul, hoyrði eg musikk og trummur inni í býnum.

Eg skundaði mær heim í býin og fylgdi teimum út á skansan. Tað var fakforeiningin, sum skipaði fyri. Hetta man hava verið 1. mai. Tá babba fann meg, spurdi hann meg, hví eg var har. “Tú kennir ongan”. “Jú”, segði eg, “eg kenni Kina við skegginum og Kina við pípunum”.

Tá eg var ung var so kvirt um náttina, at ljóðið bar langt. Eg lá vakin eina summarnátt kl. 2. Ovára vindeygað var opið. Ein genta, sum tænti í Mattalág, hevði verið heima í Havn og dansað. Hon var í skóm við høgum hælum. Eg kundi hoyra

hennara klik-klak, líka til hon kom út til bonkin í Mattalág.

Vættrarnir skuldu ikki skalast

Tá eg vitjaði ommu mína í Porkeri, minnst eg, at tá ið hon stoytti kókandi vatn út í túni, segði hon altíð: “Flytið tykkum staklarnir”. Eg spurdi hana hvørjir staklarnir vóru. Jú, tað vóru vættrarnir. Vit síggja teir ikki, men teir eru har.

Omma var einkja við sjey børnum. Mamma segði, at tá kirkja skuldi byggjast, var skipað fyri innsavnan. Omma átti tá bara eina krónu. Hon gav hana til kirkjuna.

Omma í Havn doyði í 1942. Skikkur var tá, at lokið ikki var lagt á kistuna, fyrr enn øll høvdu gjørt kross og lagt hond á til farvæl. Eg var tann síðsta, tí eg var á bygd í feriu. Tá eg kom inn í stovuna, kendi eg beinanvegin nøsina á ommu undir lakinum. Jarðarferðin var úr heiminum.

Mígar tvillingasystir høvdu fingið frakkar og hattar við so vøkrum brosjum. Eg fekk loyvi til at vera í hatti. Sum vit skuldu út av húsinum, tók mamma

Bines Kilde, har Lilly dámdi væl at koma. Húsini er tey hjá Daniel J. Danielsen, Dollan, sum nú er Landavegur 54.